

Buro Maerlant
Landschap, Ecologie & Ruimtelijke Ordening

BM-NOTITIE 2013

Schijndel Meester Michelsstraat 2-4

Ecologische quickscan en nader onderzoek vleermuizen in het kader van de Flora- en faunawet
(DEFINITIEF)

J. van Suijlekom, 19 november 2014

Inhoud

	Blz
1 Inleiding	3
1.1 Algemeen	3
1.2 Methode / doel	3
1.3 Beschrijving van het plangebied en de toekomstige ingrepen	4
2 Wet- en regelgeving	5
2.1 Flora- en faunawet	5
2.2 Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)	5
2.3 Gebiedsbescherming in het kader van de EHS en natura 2000	7
3 Resultaten van het veldonderzoek	8
3.1 Quickscan	8
3.2 Nader onderzoek vleermuizen	9
4 Conclusies en aanbevelingen	11
Conclusies	11
Aanbevelingen	11
Literatuur	12

Impressie van het
plangebied.
Foto's: Buro Maerlant
22-05-2014

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Op verzoek van Wintraecken advies heeft Buro Maerlant een ecologische quickscan en een nader onderzoek vlermuizen uitgevoerd op de locatie Meester Michelsstraat 2-4 in Schijndel (figuur 1). Het veldonderzoek voor de quickscan werd uitgevoerd op 22 mei 2014. Het onderzoek vlermuizen is in de periode eind mei t/m september 2014 uitgevoerd. Aanleiding van het onderzoek is de voorgenomen herinrichting van het plangebied voor de realisatie van een gebouw met appartementen en commerciële ruimtes. De huidige bebouwing wordt voor dit doel gesloopt. In dit rapport zijn de resultaten van de quickscan en het nader onderzoek vlermuizen verwerkt.

Figuur 1
Globale begrenzing van het plangebied (rood).
Bron ondergrond: maps.live.com.

1.2 Methode / doel

Quickscan

De ecologische quickscan bestaat uit een gerichte veldinspectie naar de eventuele aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Tijdens een éénmalig veldonderzoek is het plangebied zelf en de directe omgeving onderzocht op de aanwezigheid van diersporen zoals uitwerpselen, krap- en graafsporen, en is de vegetatie bekeken. Tevens zijn waarnemingen van aanwezige diersoorten gedaan. Op basis van *expert-judgement* is een inschatting gemaakt van het mogelijk voorkomen van beschermde soorten. Dit is afgewogen tegen de toekomstige ontwikkelingen. Doel van het onderzoek is een goed onderbouwde inschatting te geven, zodat kan worden gehandeld conform de Flora- en faunawet.

Nader onderzoek vlermuizen

Op basis van het veldonderzoek ten behoeve van de quickscan is vastgesteld, dat nader onderzoek noodzakelijk was naar vlermuizen. Het plangebied en de ruime omgeving is in de periode eind mei t/m september 2014 conform het protocol vlermuizen van de Gegevensautoriteit Natuur onderzocht. De te verwachten soorten betroffen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en eventueel laatvlieger. In het voorjaar is gericht onderzoek gedaan naar kraamverblijven en zomerverblijven. Het onderzoek in het najaar was gericht op balt-

sende mannetjes. Eventueel aanwezige paarverblijven / paarterritoria en winterverblijven zijn middels twee ronden vastgesteld, waarbij in de late avond tot na middernacht (tabel 1) op verschillende plekken werd gepost.

datum	tijdstip	tempe- ratuur	bewolking / neerslag	wind (Bft)
29 mei 2014	avond (vanaf zonson- dergang)	10 °C	bewolkt, droog	2
3 - 4 juli 2014	avond (vanaf zonson- dergang) en ochtend	21 °C/15 °C	onbewolkt	nihil
27 / 28 au- gustus 2014	avond tot na midder- nacht	8 °C	vrijwel bewolkt, droog	nihil
23 septem- ber 2014	rond middernacht	7 °C	half bewolkt, droog	1

Tabel 1
Data en weersomstandigheden veldbezoeken

Met behulp van een detector (Pettersson D240x) met een heterodyne functie en time expansion, waarbij opnamen kunnen worden gemaakt en digitaal worden opgeslagen in WAV-formaat (Roland Edirol R09), zijn vleermuizen aan de hand van de echolocatiegeluiden op naam gebracht en gelokaliseerd. Het veldonderzoek is uitgevoerd door J. van Suijlekom.

1.3 Beschrijving van het plangebied en de toekomstige ingrepen

Het plangebied Meester Michelsstraat 2-4 ligt binnen de bebouwde kom in het centrum van Schijndel en omvat het (voormalige) postkantoor met een verhard achterterrein. Men is voornemens het plangebied te ontwikkelen voor een gebouw met appartementen en commerciële ruimtes. De huidige bebouwing wordt voor dit doel gesloopt. Mogelijk worden aan de straatzijde ten noorden van het plangebied enkele bomen verplaatst en/of vervangen (figuur 1).

2 Wet- en regelgeving

2.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op de bescherming van in het wild voorkomende plant- en diersoorten. Deze bescherming heeft als doel het voortbestaan van soorten (géén individuen) te waarborgen. Het veroorzaken van schade aan planten en dieren is in principe verboden, tenzij men hier uitdrukkelijke toestemming voor heeft (nee, tenzij principe). De verbodsbepalingen gelden voor circa 500 plant- en diersoorten.

Verbodsbepalingen

De volgende verbodsbepalingen (tabel 1) in de Flora - en faunawet zijn voor dit onderzoek relevant:

Artikel	Verbodsbepaling
8	Het verbod om planten behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
9	Het verbod om dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
10	Het verbod om dieren opzettelijk te verontrusten.
11	Het verbod om nesten, holen, of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
12	Het verbod om eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.
13	Het verbod planten, producten van planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot beschermde inheems of uitheemse dier- of plantensoorten te vervoeren, ten vervoer aan te bieden of af te leveren.

Tabel 1
Beknopte weergave verbodsbepalingen uit artikel 8 t/m 13 uit de Flora- en Faunawet

Zorgplicht

In artikel 2 van de Flora- en faunawet wordt verwacht, dat iedereen voldoende zorg in acht neemt voor alle (dus ook niet beschermde) planten en dieren en de leefomgeving. Het kan worden gezien als een fatsoenseis.

2.2 Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)

In 2005 heeft de minister van LNV door middel van een AMvB de regels vereenvoudigd door wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet. Bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig

behoud of beheer geldt in een aantal gevallen een vrijstelling op de verbodsbepalingen. De zorgplicht blijft echter van kracht. Er zijn drie categorieën of tabellen van beschermde soorten opgesteld (zie tabel 2).

Tabel 2
Beschermsre-
gimes 1 t/m 3
AMvB artikel 75
van de Flora- en
faunawet

Categorie	Omschrijving
1	In deze categorie zijn algemeen voorkomende beschermde soorten opgenomen. Bij ruimtelijke ontwikkeling, bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt voor deze soorten op voorhand een vrijstelling van artikel 8 t/m 12. Dit is zonder verdere eisen (lichte toets). Voor andere activiteiten dient een ontheffing te worden aangevraagd.
2	Hier onder vallen minder algemene, niet bedreigde soorten. Indien men werkt volgens een goedgekeurde gedragscode is geen ontheffing nodig. In de andere gevallen is een ontheffing nodig. Voor het verkrijgen van een ontheffing dient men aan te tonen, dat er geen inbreuk wordt gedaan op de gunstige instandhouding van de soort.
3	Tabel 3-soorten zijn strikt beschermd. Dit zijn soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bedreigde soorten die bij Algemene Maatregel van Bestuur zijn aangewezen. Alle vogelsoorten vallen hier ook onder. Voor broedende vogels wordt in principe nooit ontheffing verleend, omdat werkzaamheden buiten het broedseizoen kunnen worden uitgevoerd. Voor ruimtelijke ontwikkeling is een ontheffing nodig. Deze wordt alleen verkregen als wordt aangetoond, dat geen alternatieven voor handen zijn en wezenlijk negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Van de initiatiefnemer wordt gevraagd schade zoveel mogelijk te beperken (mitigatie) en dienen veelal alternatieven te worden geboden (compensatie). Door een effectbeoordeling via een uitgebreide toets en een compensatieplan kan onder voorwaarden een ontheffing worden verkregen. Indien sprake is van bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik dient men te werken met een goedgekeurde gedragscode. Indien men deze niet zelf op heeft gesteld, is het mogelijk gebruik te maken van reeds bestaande gedragscodes. Als geen gedragscode voor handen is dient een ontheffing te worden aangevraagd. Voor overige activiteiten is altijd een ontheffing nodig, waarbij bovengenoemde criteria gelden.

Indien alleen tabel-1 soorten worden aangetroffen volstaat voor ruimtelijke ontwikkeling een quickscan (lichte toets). Wanneer tabel 2 of 3- soorten worden aangetroffen of worden verwacht kan afhankelijk van toekomstige ingrepen en de soort aanvullende toetsing nodig zijn (uitgebreide toets). Doorgaans is daarvoor intensiever onderzoek nodig in het geschikte jaargetijde.

Per augustus 2009 is de beoordeling Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen door de Dienst Regelingen gewijzigd, waardoor bij **aantoonbaar** voldoende mitigatie en compensatie voor strikt beschermde soorten niet altijd meer een ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Ontheffingen voor Habitatrichtlijnsoorten worden vrijwel niet meer verleend. Nesten van vo-

gels zijn doorgaans alleen beschermd tijdens het broedseizoen. Van een beperkt aantal vogelsoorten zijn nesten ook buiten het broedseizoen en dus jaarrond beschermd (zie tabel 3).

Tabel 3
Beschermscategorieën nesten, waarvan de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet jaarrond (1 t/m 4) of tijdens het broedseizoen (categorie 5) gelden

Categorie	Omschrijving
Jaarrond beschermde nesten	
1	Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2	Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3	Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4	Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
Niet jaarrond beschermde nesten	
Let op: onderbouwing en eventueel nader onderzoek echter gewenst	
5	Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: boerenzwaluw, ekster, groene specht en spreeuw).

Van alle categorieën vogels in hierboven genoemde tabel is het belangrijk aan-of afwezigheid van nesten / territoria aan te tonen. Via een omgevingscheck en eventueel nader onderzoek is dit mogelijk.

2.3 Gebiedsbescherming in het kader van de EHS en Natura 2000

Het plangebied ligt op relatief grote afstand van beschermde gebieden (EHS en Natura 2000), allen (EHS) gelegen buiten de bebouwde kom van Schijndel en/of buiten een straal van 8 - 10 km (Natura 2000-gebieden / Beschermde Natuurmonumenten). Door deze grote afstand en de aard en locatie van de ingrepen, zijn effecten op beschermde gebieden op voorhand uit te sluiten. Gebiedsbescherming en effecten door externe werking zijn niet aan de orde.

3 Resultaten van het veldonderzoek

3.1 Quickscan

Algemeen

Het veldonderzoek werd uitgevoerd op 22 mei 2014 door J. van Suijlekom. Het plangebied was geheel verhard en was in het westen en zuidwesten omgeven door tuinen, in het noorden en oosten door de openbare weg en een parkeerplaats met enkele relatief jonge laanbomen (cultivar haagbeuk).

Ecotopen

De volgende biotopen zijn aangetroffen:

- » Bebouwing, opgetrokken uit baksteen met een platdak en gevelbetimmeringen. Muren waren gedeeltelijk voorzien van spouwen met open stootvoegen;
- » Zone met enkele uitgeschoten jonge beplantingen (deels opslag van onder meer gewone esdoorn) en een woekerende klimplant (wilde wingerd);
- » Verhardingen met enkele relatief jonge laanbomen;
- » Particuliere tuinen, grenzend aan het plangebied, met bijbehorende tuinbeplantingen.

Beschermde soorten: resultaten en verwachting

Planten

Er werden geen door de Flora- en faunawet beschermde plantensoorten aangetroffen. Dit zijn kritische soorten waarvoor geschikte habitat ontbrak.

Zoogdieren algemeen

Tijdens het veldbezoek werden geen sporen aangetroffen van in het wild levende zoogdieren. Het plangebied heeft niets voor strikter beschermde grondgebonden zoogdieren te bieden. De aanwezigheid van strikter beschermde zoogdieren in het plangebied kan redelijkerwijs worden uitgesloten.

Vleermuizen

De te slopen bebouwing is door de aanwezigheid van open stootvoegen en een spouw en gevelbetimmeringen met openingen beoordeeld als toegankelijk en geschikt voor gebouwbezonende soorten als gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en mogelijk laatvlieger. Sporen die wijzen op gebruik door dwergvleermuizen werden niet aangetroffen. De bebouwing kan functie hebben als zomerverblijf, kraamverblijf, paarverblijf en eventueel winterverblijf. Nader onderzoek is (was) nodig om de aan- of afwezigheid van vleermuizen aan te tonen.

Vogels

Het plangebied is geschikt voor algemene broedvogels van tuinen als merel, zanglijster heggenmus, winterkoning, vink en Turkse tortel. Deze soorten kunnen broeden in de nabijheid van de bebouwing.

Voor jaarrond beschermde gebouwbezonende soorten als huismus, gierzwaluw of uilen is

de te slopen bebouwing beoordeeld als ongeschikt. Sporen van gebruik van de bebouwing door vogels werden niet aangetroffen. Door de werkzaamheden af te stemmen op het broedseizoen zijn effecten op broedende vogels in het plangebied zelf en de omgeving volledig uit te sluiten.

Overige soortgroepen

Voor de overige door de Flora- en faunawet beschermde soortgroepen ontbrak geschikt leefgebied.

3.2 Nader onderzoek vleermuizen

Tijdens het nader onderzoek vleermuizen zijn drie soorten vleermuizen waargenomen: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger.

Voorjaar / kraamperiode

Bezoek 1

Vanaf een kwartier uur ná zonsondergang werd één foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen ten westen en noordwesten van het plangebied. Het dier foerageerde nabij de bomen en woningen / tuinen. Na een kleine 20 minuten was het dier ver-trokken. Later op de avond werd nogmaals één foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen, eveneens ten westen en noordwesten van het plangebied. Verblijfplaatsen werden niet vastgesteld.

Tussentijdse bevindingen:

De omgeving van het plangebied is op het westen en noordwesten na sterk tot zeer sterk verlicht. Hier zijn geen vleermuizen aangetroffen en werden ook niet verwacht. Het te slopen gebouw zelf is voor circa 50 % aanschijnend verlicht. Dit maakt de potentie voor vleermuizen minder hoog, daar vleermuizen verlichting mijden, donkere delen kunnen echter bewoond zijn. Vooralsnog is het aantal vleermuizen laag te noemen in de omgeving.

Bezoek 2 (hele nacht)

Vanaf circa een half uur na zonsondergang werden ten noordwesten en westen van het plangebied voor korte duur een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Eén dier leek uit te vliegen vanuit een woning aan de overzijde van de weg. De afstand was echter te groot om hiervan zeker te zijn. De dieren foerageerden boven tuinen en nabij bomen op het kruispunt met de Dr. Ariënsstraat ten westen van het plangebied. Later op de avond werd één maal op grotere afstand een passerende laatvlieger waargenomen en een gewone dwergvleermuis die boven de tuinen en soms boven het westelijke deel van het plangebied foerageerde.

De daaropvolgende ochtend werd bij aanvang een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen, wederom boven de tuinen ten westen van het plangebied. Tegen de ochtend-schemering werd totdat het licht werd een foeragerende gewone dwergvleermuis boven de kruising ten westen van het plangebied waargenomen. Het dier vloog af en toe aan richting de hoekwoning ten westen van het plangebied, waarna het dier rond een half uur voor zons-

opkomst plots was vertrokken.

Verblijfplaatsen zijn niet in het plangebied aangetroffen. Mogelijk zijn in de omgeving twee verblijfplaatsen aanwezig van solitaire gewone dwergvleermuizen. In de regel betreffen dit mannetjes. Voor het plangebied was nauwelijks interesse. Ten noorden en oosten van het plangebied werden wederom geen vleermuizen waargenomen.

Najaar / paartijd

Bezoek 1

Tijdens het eerste najaarsbezoek werd vanaf aanvang van het onderzoek een baltsend mannetje gewone dwergvleermuis waargenomen boven het kruispunt met de Dr. Ariënsstraat ten westen van het plangebied. Het dier volgde al baltsend een vrij vast patroon nabij de bomen en woningen aan de Meester Michelsstraat en de Dr. Ariënsstraat. Boven en of nabij het plangebied werden geen vleermuizen aangetroffen. Later in de nacht werd in de ruimere omgeving een foeragerende ruige dwergvleermuis waargenomen. Het paarverblijf van het mannetje bevindt zich mogelijk in de hoekwoning ten westen van het plangebied, echter kond dit niet met zekerheid worden vastgesteld.

Bezoek 2

In de nacht van 23 september werd bij aanvang een foeragerende ruige dwergvleermuis waargenomen ten westen van het plangebied en later ongeveer op dezelfde locatie een foeragerende gewone dwergvleermuis. Baltsende dieren werden niet aangetroffen, ook niet in de ruimere omgeving.

Samenvattend

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Als foerageergebied heeft het plangebied zelf een zeer beperkte functie. De nabije omgeving heeft functie als foerageergebied voor lage aantallen gewone dwergvleermuis en er is een paarterritorium en mogelijk paarverblijf aanwezig westen van het plangebied. De plannen hebben géén invloed op de aangetroffen functies. Indien bomen ten noorden van het plangebied in het uiterste geval zouden worden gekapt, heeft dit geen effect op vleermuizen in de omgeving. Ná de nieuwbouw blijven ruimschoots foerageermogelijkheden bestaan. Op het paarterritorium hebben de plannen geheel geen invloed.

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

Quickscan

Binnen de toekomstige bouwblokken of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden, werden de volgende potentiële natuurwaarden aangetroffen:

- » Aannemelijke kans op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de te slopen aanbouw en de te behouden bebouwing;
- » Kans op de aanwezigheid van algemene broedende vogels (niet jaarrond beschermd).

Nader onderzoek vleermuizen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Als foerageergebied heeft het plangebied zelf een zeer beperkte functie. De nabije omgeving heeft functie als foerageergebied voor lage aantallen gewone dwergvleermuis en er is een paarterritorium en mogelijk paarverblijf aanwezig westen van het plangebied. Vermoedelijk zijn in de ruimere omgeving twee zomerverblijven van solitaire mannetjes aanwezig. De plannen hebben géén invloed op de aangetroffen functies. Indien bomen ten noorden van het plangebied in het uiterste geval zouden worden gekapt, heeft dit geen effect op vleermuizen in de omgeving. Ná de nieuwbouw blijven ruimschoots foerageermogelijkheden bestaan.

De werkzaamheden kunnen ten aanzien van vleermuizen worden uitgevoerd zonder verdere restricties in het kader van de Flora- en faunawet. Ook voor de nieuwbouw geldt, dat ten aanzien van vleermuizen géén verdere eisen hoeven te worden gesteld.

Eindconclusie

Op eventueel broedende algemene vogels na, ontbreken in het plangebied strikte beschermde en/of essentiële natuurwaarden. Door onderhavige preventieve maatregelen inzake broedvogels in acht te nemen wordt voorkomen dat eventueel aanwezige nesten tijdens de werkzaamheden worden verstoord.

Aanbevelingen

Preventieve maatregelen broedvogels

Aanbevolen wordt tijdens de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Derhalve wordt aanbevolen deze werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor de meeste vogels is dit de periode half maart tot augustus.

Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, en J.B.M. Thissen, 1992.
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Diepenbeek, A. van, 1999.
Veldgids Diersporen (tweede druk, 2003). KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Meijden, R. van der, 2005. Heukel's flora van Nederland. Wolters-Noordhoff, Groningen.

Internet

- » [Google Maps](#)
- » <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>
- » <https://mijn.rvo.nl>
- » <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan/>

Buro Maerlant Dorpsstraat 17 4271 AA Dussen
T 085 877 86 85
E info@BuroMaerlant.nl | www.BuroMaerlant.nl
KvK 18091206

Schijndel Meester Michelsstraat 2-4
Notitie Flora- en faunawet en vleermuizen